

Herrien Europa... eta euskara zer?

ORAIN dela hilabete batzu izan nuen aukera Europako komunitatearen (EEEren) Brusela-ko bilera-aretoetako batera sartzeko. Europako hizkuntza gutxituei buruzko ihardunaldiak genituen, hain zuzen. Bertara sartu orduko gehien harritu ninduen zera izan zen: alde guztietatik beirasarez (vitrinez) inguratuta zegoela aretoa. Haietako bakoitzean neska bikote bana, zerbaiten zain zeunden itxurarekin, baina bileraren begirale izango baitliran. Beirate bakoitzaren gainekaldean idazki bana: Ingelesa, Frantsesa, Greziera, Nederlandera, Italiara, Portugesa, Alemana, Daniera, Gaztelania.

ARETOAN esango zena bederatziz hizkuntzatan zuri adierazteko prest zeuden neska haiek. Tresna belarrietan ipini eta atseginez eta esker onez aditzen duzu beira ostetik datorren ahots laguntzailea. Batetik bestera aldatuz "jostatzeko" gogoia ematen dizu hasieran.

Baina euskalduna izanik, badakizu zeure hizkuntzan aditzerik ez duzula izango. Bruselako EEEren palazioetan euskarak ez du lekurik; ezta katalanak, galegoak, britainierak, frasierak, gaelikoak, friulerak, galesak, etab.ek ere. Gure gabonetako ihardunaldiak hizkuntza horietxei buruz ziren, ordea: Europako hizkuntza gutxituak edo "moins répandues" ditugun horiei buruz. Baina bederatziz dira EEEko hizkuntza ofizialak; beste hizkuntzei buruz hitzegingon daiteke, baina ingelesez, frantsesez, gaztelaniaz edo bederatziz horietako besteren batez.

Hala ere, 30.000.000 (30 milioi) bat lagun gara EEEko estatuetan hizkuntza gutxitu horiek geure hizkuntza ditugunok. Baina hizkuntzazko Europa ofizial hartatik kanpo gaude; halaxe egongo dira gure parlamentariak ere. Euskara ez da European hizkuntza ofiziala.

ZER egin dute Europako Parlamentuan hizkuntza gutxituei buruz? Orain dela bost urte sortu zen delako *Bureau pour les langues moins répandues* erakundea, *Arfé* parlamentari italiarraren proposamenez. Horren helburua da Europa ofizialek kanpo gelditu diren (utzi dituzten) hizkuntzei halako laguntza modukoren bat eskaintzea. Besterik ez. Europako parlamentu bera ez da instituzionalki erakunde horretan "bustitzen"; autonomia da, eta zenbait programa eta proiektu aurrera eramateko laguntza eskaintzen dio Europako administrazio publikoak.

Euskal Herrian ere eratuta dago delako *Bureau* hori, katalanekin eta galegoekin batera estatu espainoleko *Agencia* osotzen bait dugu. Euskaraz *HIZGABE* (Hizkuntza gutxituen aldeko bulego europarra) du izena. Zalantzarik gabe, baliatu beharra daukagu *HIZGABE* erakundeaz eta Europako Parlamentutik

etor daitezkeen bestelako eskaintzaxoez. Baina argi eduki beharra daukagu gure parlamentariak hautatuko dituguneko Europa horretan bi motatako hizkuntzak daudela: ofizialak eta baztertuak ("gutxituak"); hauen artekoa da euskara.

GURE botua eman behar dugunok eskubidea daukagu galdezteko hemengo parlamentari-gaiei, ea zein duten Europako parlamenturako beren programa politikoa, euskarari buruz eta beste hizkuntza gutxituei buruz. Herrien Europa aldarrikatzen digutenek argitu behar digute zein leku izango duten Herri horien hizkuntzek.

Lau postura eta jokabide hauen artean egongo dira seguruenik gure parlamentari-gaiei "programak": Euskararen gorazarrea, horren testigantza, horren defentsa, horren errebindikazio internazionala.

EUSKARAREN gorazarrea abes-terko, aski da Europako "hizkuntza zaharrena" aipatzea; agian baten batek, bide batez, Europa batuko hizkuntza izan beharko "lukeela" esango dizu gainera: ondo jabeturik noski, utopia hutsa dela. Hurrengoak halako batean euskara erabiliko dizu Europako parlamentariak agurtzeko: bete luke horrela bere "testigantza" eginbidea. Besterik da, Europako parlamentuaren barrutik euskararen eta bestelako hizkuntza gutxituen aldeko defentsa egitea eta horiek beren herrietan behintzat hizkuntz ofizial, normal eta nazional izateko duten eskubidearen alde borrokatzea. Azkenik, laugarren maila dago: Euskararentzat eta bestelako hizkuntza gutxituentzat leku eta erabilera egokia lortzea Europako erakundeetan (Parlamentuan, Komisioan, batzordetan, etab.); beraietako lan-hizkuntza bihurtuko ez bada ere oraingoz, zergatik ez da izango euskara Europako erakundeen zerbitzu-hizkuntza euskaldunontzat?

Horretaraino behintzat iritsiko ez garen bitartean, arrotza izango dugu Europa "batua" euskaldunok.

PAULO AGIRREBALTZATEGI